

Ekonomické základy práva Michal Janovec

Úvodní seminář

Organizace předmětu

1. Úvodní seminář – daně
2. Daně a účetní dokumenty
3. Analýza účetních dokumentů
4. Finanční trhy
5. Financování vlastního bydlení
6. Závěrečný seminář – úroky, smluvní pokuty, výpočty

Podmínky získání zápočtu

- 5x docházka, náhrada v jiné skupině je možná
- 2x případová studie odevzdaná do odevzdávací skříně a prezentovaná (formou ppt) na daném cvičení
 - zpracovávají skupiny (max. 4 osoby)
 - rozsah 2 – 4 str (cca 4-8 slidů).
- Praktický příklad - výpočet úroků, smluvních pokut...

Daně

- Co jsou daně?
- Proč jsou daně
- Druhy daní?
 - daně přímé x nepřímé
 - Majetkové x důchodové
 - In rem x in personam

Platební nástroje ve veřejném právu

- Daně
 - Jedná se o platební povinnost, která bez přímého protiplnění přivádí finanční prostředky do veřejných rozpočtů
- Nemusí být účelově vázány
- Klasifikace Přímé / Nepřímé
- Příklady různých typů daně: spotřební, energetické, ekologické

Platební nástroje II.

- Poplatky
- Odlišným prvkem od daně je možnost existence protiplnění za zaplacený poplatek
- Mají motivační funkci
- Jsou účelově vázány
- Klasifikace na: **uživatelské** – užívání z veřejných zdrojů / **emisní** např. v pr. Živ. Prostředí, princip „znečišťovatel platí“ / výrobové za výrobu a nakládání např. s nebezpečnými látkami
- Příklady poplatků: koncesionářské poplatky, dálniční mýto, soudní poplatky

Platební nástroje III.

- Cla
- Zpoplatnění vstupu či odchodu zboží ze typicky státního trhu
- Podobné předchozím typům platebních nástrojů, dnes plní stejný účel jako nepřímé daně

Veřejné fondy

- Veřejné prostředky akumulované pro použití na různé účely
- Účelové financování v rámci veřejných rozpočtů
- Různá pole působnosti: ochrana životního prostředí, podpora kultury...
- Získávají finanční prostředky zejména z daní

Prameny daně z příjmů

- Zákon č. 586/1992Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Daně placené obyvatelstvem

- Daň ze mzdy
- Daň z příjmů obyvatelstva
- Daň z literární a umělecké činnosti
- Zemědělská daň
- Domovní daň

Charakteristika DPFO

- Daň přímá
 - subjekt - osoba **POPLATNÍKA**
- Daň důchodová
 - zdaňuje se **PŘÍJEM**
- Komplexní daň
 - zdaňuje občany, podnikatele
 - fyzické a právnické osoby

Základní konstrukční prvky DPFO

- *Subjekty daně*
- *Předmět daně*
- *Základ daně*
- *Sazba daně*
- *Splatnost daně*
- *Podávání daňových přiznání*
- *Správa daně*

Korekční prvky DPFO

- Osvobození od daně
- Nezdánitelná část základu daně 15
- Sleva na dani 35 a násl.
- Odpisy hmotného a nehmotného majetku
- Daňové zvýhodnění sleva na dani x daňový bonus
- položky odčitatelné od základu daně 34

Koncepce zákona o daních z příjmů

- ❖ první část se zabývá zdaněním příjmů FO
- ❖ druhá část formuluje podmínky pro zdanění příjmů PO
- ❖ třetí část zákona obsahuje daňové podmínky, které jsou pro fyzické a právnické osoby společné
- ❖ čtvrtá část je přejatou částí ze zákona o správě daní a poplatků nesoucí název “Zvláštní ustanovení pro vybírání daně z příjmů”
- ❖ část pátá -Registrace
- ❖ část šestá –Pravomoci vlády a MF
- ❖ Část sedmá-přechodná a z. ust.

SUBJEKTY DPFO

- poplatník
- plátce

- Rozdíl?

Subjekt daně - poplatník

- Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby.
 - Rezidenti: poplatníci, kteří mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují; mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí.
 - Nonrezidenti: poplatníci ostatní; mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.
 - pravidlo 183 dnů
 - bydlištěm na území České republiky se rozumí místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat.

Subjekt daně – plátce daně z příjmů

- Plátcem daně se rozumí osoba se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky, která podle tohoto zákona odvádí správci daně daň nebo zálohu na daň, které jsou vybrány od poplatníků nebo poplatníkům sraženy, nebo úhradu na zajištění daně
- Zaměstnavatel
- Banka
- Společnost vyplácející podíl na zisku
- Další osoby, které sráží daň

Objekt daně

- Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou
 - a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (6),
 - b) příjmy ze samostatné činnosti (7),
 - c) příjmy z kapitálového majetku (8),
 - d) příjmy z nájmu (9),
 - e) ostatní příjmy (10).

Dílčí základ daně podle 6

- Příjmy z pracovněprávních poměrů a poměrů obdobných
- Příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů
- Odměny členů statutárních orgánů
- Funkční požitky
- 1 % ze vstupní ceny vozidla používaného též pro soukromé účely, minimálně však 1,000 Kč

Výjimka

- Příjmy do 10,000 Kč z dohody o provedení práce – srážková daň 15 %
- Cestovní výdaje
- Stravné
- Oděvy, ochranné pomůcky, čisticí prostředky apod.
- Zálohy přijaté z-ncem
- Náhrady za opotřebení vlastního nářadí
- Platby z-vatele do 30.000 Kč jako příspěvek na penzijní připojištění

Dílčí základ daně podle 6

Celkový úhrn příjmů od jednoho zaměstnavatele zvýšený o SaZP

Pojistné na soc. zab. + příspěvek na státní politiku zaměstnanosti – 25 %

Pojistné na všeobecné zdrav. poj – 9 %

CELKEM 34 % z hrubé mzdy

Dílčí základ daně podle 7

- Příjmy z podnikání
 - a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
 - b) příjmy ze živnosti,
 - c) příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů,
 - d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.
- Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti
 - a) příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
 - b) příjmy z výkonu nezávislého povolání,
 - c) příjmy znalce, tlumočnicka, zprostředkovatele kolektivních sporů, zprostředkovatele kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce,
 - d) příjmy z činnosti insolvenčního správce

Dílčí základ daně podle 7

- Příjmy – výdaje = DZD
- Paušální výdaje
 - a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů ze živností řemeslných,
 - b) 60 % z příjmů z ostatních živností,
 - c) 40 % z příjmů ostatních
 - d) 30 % z příjmů z pronájmu obchodního majetku

LIMITY!!!

Dílčí základ daně podle 7

- Příjmy autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize plynoucí ze zdrojů na území České republiky **jsou** samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně za předpokladu, že úhrn těchto příjmů od téhož plátce nepřesáhne v kalendářním měsíci 10,000 Kč.

Dílčí základ daně podle 8

- a) podíly na zisku (dividendy z a.s, s.r.o., k.s.), podíly na zisku z členství v družstvu a dále úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů,
- b) podíly na zisku tichého společníka,
- c) úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na vkladovém účtu,
- d) výnosy z vkladních listů a z vkladů jim na roveň postavených,
- e) dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem,
- f) plnění ze soukromého životního pojištění,
- g) úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček, úroky z prodlení, poplatky z prodlení, úroky z práva na dorovnání, úroky z vkladů na běžných účtech a úroky z hodnoty splaceného vkladu ve smluvené výši společníků obchodních společností,
- h) úrokové a jiné výnosy z držby směnek
- i) příspěvek na stavební spoření – 50 %

DZD = Příjmy – Výdaje, vesměs ovšem srážková daň

Dílčí základ daně podle 9

- a) příjmy z pronájmu nemovitostí (jejich částí) nebo bytů (jejich částí),
- b) příjmy z pronájmu movitých věcí, kromě příležitostného pronájmu

$DZD = \text{Příjmy} - \text{Výdaje}$

Paušální výdaje 30 %

Dílčí základ daně podle 10

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí
- příjmy z převodu vlastní nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru nebo spoluvlastnického podílu na nich, movité věci, cenného papíru
- příjmy z převodu účasti na společnosti s ručením omezeným, komanditisty na komanditní společnosti nebo z převodu členských práv a povinností k družstvu
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví, včetně práv autorských a práv příbuzných právu autorskému
- přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky
- výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování
- ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a ceny ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže, anebo jde o soutěžící vybrané pořadatelem soutěže
- výsluhový příspěvek vojáků a policistů
- atd.

DZD = Příjmy – Výdaje prokazatelně vynaložené na jeho dosažení

Osvobozeno do 30.000 Kč

Osvobození - 4

- příjmy z prodeje rodinného domu, bytu, včetně souvisejícího pozemku (časový test 2, resp. 5 let)
- příjmy z prodeje movitých věcí (u některých časový test 1 rok)
- příjmy z prodeje cenných papírů (časový test 3 roky)
- důchody, dávky, stipendia a mnoho dalších

Základ daně

$$ZD = \Sigma DZD$$

Způsob výpočtu DPFO

1. Rozdělit příjmy do 6-10 podle druhu
2. Z příjmů vymezit příjmy osvobozené a příjmy podléhající srážkové dani
3. Určit výši DZD
4. Určit ZD
5. Odečíst nezdánitelné částky a odčitatelné položky
6. Aplikovat sazbu daně
7. Aplikovat slevy na dani
8. Aplikovat daňové zvýhodnění na děti
9. Odečíst od daňové povinnosti již uhrazené zálohy

Způsob výpočtu DPFO

Základ daně = Σ DZD

- Nezdanitelné částky a odčitatelné položky (15 a 34)

Upravený základ daně

Základ daně zaokrouhlený

DPFO brutto I (15 %)

- Slevy na dani (35ba)

DPFO brutto II (> nebo = 0)

- Daňové zvýhodnění na děti (sleva)

DPFO netto

- Uhrazené zálohy

DOPLATEK/PŘEPLATEK

Nezdanitelné částky (15)

- Dary – 2% ze základu daně, min. 1,000 Kč – 15 % ze základu daně
- Úroky ze stavebního spoření, hypotéku apod. na stavbu určenou k bydlení, max. 300,000 Kč
- Penzijní připojištění snížené o 12,000 Kč, max. 12,000 Kč
- Životní pojištění, max. 12,000 Kč
- Příspěvek odborům – 1,5 % z hrubé mzdy, max. 3,000 Kč
- Úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, max. 10,000 Kč

Položky odčitatelné od základu daně (34)

- daňová ztráta (max. 5 let),
- 100 % výdajů (nákladů), které poplatník vynaložil při realizaci projektů výzkumu a vývoje
- závazné posouzení na výdaje na výzkum a vývoj

Slevy na dani (35, 35a)

- 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením
- 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením
- Investiční pobídka

Slevy na dani (35ba)

- 24.840 Kč na poplatníka; PRDUCH!
- 24.840 Kč na manželku,
- 2.520 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu 1. nebo 2. stupně,
- 5.040 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně,
- 16.140 Kč, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P,
- 4.020 Kč u poplatníka – studenta,
- Za umístění dítěte – školkovné (35bb).

Daňové zvýhodnění (35c)

- 13.404 Kč ročně za vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti, 15 804 Kč ročně na druhé dítě a 17 004 Kč ročně na třetí a každé další dítě
- Dvojnásobek dítě s průkazem ZTP/P
- Do daňové povinnosti 0 Kč se jedná o slevu, pak o daňový bonus
- Bonus se vyplácí v rozmezí 100 – 60.300 Kč ročně, je třeba alespoň šestinásobek min. mzdy

Limity

- Uplatní-li poplatník u dílčího základu daně podle 7 nebo u dílčího základu daně podle 9 paušální výdaje a součet dílčích základů, u kterých byly výdaje tímto způsobem uplatněny, je vyšší než 50 % celkového základu daně, nemůže
a) snížit daň o slevu na manžela
b) uplatnit daňové zvýhodnění.

Spolupracující osoba - 13

- příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti provozované za spolupráce druhého z manželů
- max. 50 %
- výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení ve stejném poměru
- částka připadající na spolupracujícího manžela (manželku), o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 45 000 Kč za každý i započatý měsíc této spolupráce
- spolupráce manžela (manželky) a ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem - nejvýše 30 %, resp. 180 000 Kč (15 000 Kč)
- příjmy a výdaje nelze rozdělovat na děti až do ukončení jejich povinné školní docházky
- ztráta nároku na slevu na manželku, resp. daňové zvýhodnění na děti

Roční zúčtování (38ch)

- Jeden nebo postupně několik z-vatelů
- Písemná žádost do 15.února
- Poslední plátce daně
- Doklady od všech předchozích plátců daně a další doklady k uplatnění slev a nezdanitelných částek
- Nepodá sám daňové přiznání
- Přeplatek bude uhrazen ve mzdě za březen

Daňové přiznání

- Každý, kdo má více DZD a jehož roční příjmy přesáhly 15,000 Kč nebo má ztrátu s výjimkou těch, kteří si nechají zpracovat roční zúčtování
- Do 1.4., event. další lhůty

Správce daně + placení daně

- FÚ podle bydliště poplatníka
- Splatnost daně ve lhůtě pro podání DP
- Zálohy
 - poslední známá daňová povinnost (mimo 10)
 - do 30 000 zálohy nejsou
 - 30 000 Kč - 150 000 Kč: 2 zálohy ve výši 40 % (15.6. a 15.12.)
 - více než 150 000 Kč: 4 zálohy ve výši 25 % (15.3., 15.6., 15.9., 15.12.)
 - výjimky pro osoby s příjmy podle 6 (limity do 15 % - obvyklé zálohy, 15 – 50 % zálohy v poloviční výši, nad 50 % - zálohy platí jen zaměstnavatel)

Děkuji za pozornost.

